

ज्येष्ठाषाढयोर्दिवादृष्टा यथा ।

रविवारे	शू ४	अ ६	व ६	अ ६	व ४	मा २	शू २।
सोमवारे	व ८	अ ४	शू ६	व ८	शू ४।		
मङ्गलवारे	अ ६	शू ४	अ ६	व ६	मा २	अ २	मा २ शू २।
बुधवारे	शू २	व ४	अ ८	व ६	अ ८	शू २।	
गुरुवारे	मा २	शू २	व ६	मा ४	शू ४	व ६	अ ६।
शुक्रवारे	शू २	मा २	व ६	मा २	शू ४	अ ६	व ४ शू ४।
शनिवारे	मा २	शू २	व ६	मा ६	शू ४	व ४	अ ६।

तत्र रात्रिदृष्टा यथा ।

रविवारे	अ ४	शू ४	व ४	अ ६	व ८	शू ४।	
सोमवारे	व ८	अ ८	शू ४	अ ४	शू २	मा २	शू २।
मङ्गलवारे	अ २	व ४	मा ४	शू ४	व २	अ ६	शू २ व ६।
बुधवारे	अ १०	शू २	व ४	अ ४	शू १०।		
गुरुवारे	शू २	अ ६	शू २	व ४	शू २	अ ६	शू ४ अ ४।
शुक्रवारे	अ ६	शू २	व ४	शू ६	अ ६	शू २	अ ४।
शनिवारे	शू २	अ २	व ८	शू २	अ ६	शू ४	अ ६।

मतान्तरे अस्य प्रमाणं यथा,—

“माहेन्द्रे विजयो नित्यं अमृतं कार्यशोभनम् ।
वक्रं कार्यविलम्बः स्याच्छून्यं च मरणं ध्रुवम्॥
वैशाखादिश्रावणान्तं एकभावेन संवहेत् ।
अमृतादि दिवारात्रौ चतुर्मासं यथाक्रमम् ॥
याममानं दिवामाने ज्ञेयं सर्वत्र भासके ।
तत्प्रमाणेन ज्ञातव्यं दण्डमानं विचक्षणैः ।
रात्रिमानप्रमाणेन ज्ञेयो दण्डप्रमाणकः ॥
न वारतिथिनक्षत्रं न योगकरणं तथा ।
शिवज्ञानं समासाद्य सर्वं सुनिर्विचारयेत् ॥”
तथा ।

“भाद्रादिमार्गपथ्यन्तं सप्तवारे समादिशेत् ।
शून्यवक्रादियोगं हि पौषादिचैत्रतस्तथा ॥”

इति ज्योतिषे शिवज्ञानम् ॥३॥

अनेकप्रकारं शिवज्ञानं शिवाज्ञा शिवाल्लिखितं
अमृतघटी च दृष्टं किन्तु परस्परमनैक्यं जातम्॥
शिवतातिः, स्त्री, कल्याणकारिणी । इति हेम-
चन्द्रः ॥ अस्य पथ्यायः शिवङ्करश्च द्रष्टव्यः ॥
शिवदत्तः, स्त्री, (शिवेन दत्तम् ।) विष्णुचक्रम् ।
इति केचित् ॥ शिवेन शिवाय वा दत्तं द्रव्य-
माचक्ष ॥

शिवदारः, स्त्री, (शिवस्य दारः ।) देवदारुवृक्षः ।
इति राजनिर्घण्टः ॥

शिवदूतिका, स्त्री, (शिवदूतौ + स्वार्थे कन् ।)
मातृकाविशेषः । इति शब्दरत्नावली ॥

शिवदूतौ, स्त्री, (शिवेन दूतयति सन्देशं प्रापयती-
त्यर्थे दूत + णिच् + पचाद्यच् । यद्वा, शिवो दूतो
यस्याः । गौराटेराकृतगणत्वात् ङीष् ।) दुर्गा ।

इति त्रिकाण्डशेषः ॥ योगिनौविशेषः । यथा,
“ब्रह्माणो प्रथमा प्रोक्ता ततो माहेश्वरी परा ।
कौमारी वेश्णवी चैव वाराही पञ्चमी तथा ॥
नारसिंहा तथैवैन्द्री शिवदूती तथाष्टमी ।

पताः पूज्या महाभागा योगिनीः काम-
दायिनोः ॥”

तस्या उत्पत्तिमन्त्रध्यानादि यथा,—

“कौषिक्या हृदयाद्देवी निःसृता ध्यानतो
हरेः ।

शिवदूतीति विख्याता शिवाशतसुसंभृता ॥
मन्त्रमस्याः प्रवक्ष्यामि धर्मकामार्थदायकम् ।
यत् श्रुत्वा साधको याति दुर्लभं शिवमन्दिरम्॥
येनाराध्य महादेवीं शिवदूतीं शिवात्मिकाम् ।
न चिरात्कलभते कामान्नरः सर्वजयौ भवेत् ॥
अन्तःसमासिहन्ति बिम्बिन्दुभ्यां दशावरा ।
स्वरूपेण पान्थदन्त्येन संसृष्टोऽन्तेन पूर्वशः ॥
स एव बिन्दुगुणपूर्वस्थोपान्थपावकः ।
षष्ठस्तरकलाशून्यैः संहितः प्रथमस्थितः ॥
मन्त्रोऽयं शिवदूत्यास्तु शिवदूतीजयप्रदः ।
रूपमस्याः प्रवक्ष्यामि शृणु वत्सक संमतम् ॥
चतुर्भुजं महाकायं सिन्दूरसदृशशक्तिम् ।
रक्तदन्तं मुण्डमालाजटाजटार्धचन्द्रकम् ॥
नागकुण्डलहारारम्भा शोभितं नखरोज्ज्वलम् ।
व्याघ्रचर्मपटौधानं दक्षिणे शूलचक्राद्यम् ॥
वामे पाशं तथा चर्म बिम्बदृष्टं परिक्रमात् ।
स्थूलवक्राक्षं पीनोष्ठं तुङ्गमूर्तिं भयङ्करम् ॥
निक्षिप्य दक्षिणं पादं सन्तिष्ठेत् कुणपोपरि ।
वामपादं शृगालस्य पृष्ठे फेरुशतेवृतम् ॥
ईदृशं शिवदूत्यास्तु मूर्द्धि ध्यायेद्बिभृतये ।
ध्यानमात्रादथेतस्या नरः कल्याणमाप्नुयात् ॥
पूजनादचिराद्देवो सर्वान् कामान् ददाति च॥
यः शिवाविहृतं श्रुत्वा शिवदूतीं शिवप्रदाम् ।
प्रणमेत् साधको भक्त्या तस्य कामाः करे

स्थिताः ॥

यदा जघान जगतां रक्तबीजं हिताय वै ।
महादेवी महामाया तदास्याः कायतः सृता ॥
दूतं प्रस्थापयामास शिवं शृणुय साधिका ।
तेन सा शिवदूतीति देवैः सर्वैः प्रगीयते ॥
हेमङ्गरी च शान्ता च वेदमाता महोदरी ।
कराला कामदा देवी भगास्या भगमालिनी ॥

भगोदरी भगाहारा भगजिह्वा भगा तथा ।

एता द्वादश योगिन्यः पूजने परिकीर्तिताः ॥

एता द्वादश योगिन्यः शिवदूत्याः सदैव हि ।

विचरन्ति स्वयं देवौ यत्र यत्रैव गच्छति ॥”

इति कालिकापुराणे उत्तरतन्त्रे ५० अध्यायः॥

प्रमाणानन्तरं वामने ५३ अध्याये मार्कण्डेय-

पुराणे देवीमाहात्म्ये रक्तबीजवधाध्याये च
द्रष्टव्यम् ॥

शिवदुग्मः, पुं, (शिवप्रियो दुग्मः ।) विस्ववृक्षः ।

इति राजनिर्घण्टः ॥

शिवहिष्टा, स्त्री, (शिवेन हिष्टा तत्पूजनानर्ह-
त्वात् ।) केतकी । इति राजनिर्घण्टः ॥

शिवधातुः, पुं, (शिवस्य धातुः ।) पारदम् ।

पारदं शिववीर्यं स्यादिति दर्शनात् । गोदन्त-
मणिः । इति केचित् ॥शिवनाभिः, पुं, (शिवस्य नाभिरिव ।) शिवलिङ्ग-
विशेषः । यथा,—

“उत्तमं मध्यमधमं त्रिविधं लिङ्गमीरितम् ।

चतुरङ्गुलमुत्तमे रम्यवेदिकमुत्तमम् ॥

उत्तमं लिङ्गमाख्यातं सुनिभिः शास्त्रकोविदैः ।

तदर्थं मध्यमं प्रोक्तं तदर्थमधमं स्मृतम् ॥

शिवनाभिमयं लिङ्गं प्रतिपूज्य महर्षिभिः ।

श्रेष्ठं सर्वलिङ्गभ्यस्तस्मात् पूज्यं विधानतः ॥”

इति वीरमित्रोदयः ॥

शिवपुरी, स्त्री, (शिवस्य पुरी ।) काशी । इति

हेमचन्द्रः ॥

शिवप्रियं, स्त्री, (शिवस्य प्रियम् ।) रुद्रा-

क्षम् । इति राजनिर्घण्टः ॥ शिवस्य प्रियद्रव्ये

त्रि ॥

शिवप्रियः, पुं, (शिवस्य प्रियः ।) वक्रवृक्षः । इति

जटाधरः ॥ स्फटिकः । धुस्तूरः । इति राज-

निर्घण्टः ॥

शिवप्रिया, स्त्री, (शिवस्य प्रिया ।) दुर्गा । इति

शब्दमाला ॥